

КРЪГЛА МАСА, ПОСВЕТЕНА НА 65-ГОДИШНИНАТА НА ПРОФ. Д-Р ЦЕКОМИР ВОДЕНИЧАРОВ, ДМН

На 18 Март 2014 година се организира и проведе кръгла маса на тема „Размисъл върху общественото здраве, здравната политика и финансовите ресурси в здравеопазването“. Изказване и презентация направи професор д-р Цекомир Воденичаров, дмн.

Размисъл върху общественото здраве, здравната политика и финансовите ресурси в здравеопазването

Проф.д-р Цекомир Воденичаров, дмн

Със създаването на Факултета по обществено здраве, ние отворихме нова глава в развитието на комплекса от социалномедицински науки, при което социалната медицина става само елемент от общественото здраве. Моята концепция за общественото здраве е следната: Общественото здраве, образно казано, е във и над медицината. То е в медицината до толкова, до колкото се занимава с нейния предмет – здравето. То е над медицината до толкова, до колкото здравето се разглежда в неговия социален контекст. Водоразделът между социалната медицина и общественото здраве се изразява в следното: Социалната медицина се стреми да разглежда проблемите на организацията и управлението през призмата на потребностите на отделния пациент. Общественото здраве разглежда тези проблеми през призмата на обществените потребности.

Социалната медицина се медикализира и се превръща в една от медицинските дисциплини. Общественото здраве се социализира и се превръща в обществена наука за здравето на човека.

Социалната медицина се стреми да слезе до проблемите на болестта на отделния човек. Общественото здраве интегрира здравната проблематика на обществото. Социалната медицина организира мерки за отстраняване на отделното заболяване. Общественото здраве организира мерки за промоцията на здравето. Социалната медицина организира преди всичко управлението на болестта. Общественото здраве организира управлението на здравето.

Ето защо социалната медицина наред със здравния мениджмънт, медицинската етика, икономиката на здравеопазването, медицинското право и медицинската информатика, се превръща в основен компонент на комплекса „обществено здраве“.

И понеже споменавам медицинската етика, искам да подчертая: медицинската етика не може и не трябва да спира развитието на медицинската наука по пътя на безкомпромисното търсене на истината, но следва да се намесва там, където резултатите от тази наука са обект на производство и търговия, на бизнес, т.е. не контрол върху познанието, а контрол върху използването на резултатите от това познание. За да завърша този абзац искам да подчертая, че медицината и общественото здраве са фундаментът на единната теория на познанието за човека.

Да прогнозираш значи да отместваш граници. Здравното осигуряване, Факултетът по обществено здраве, бяха шанс за мен, но аз исках да ги превърна в шанс за много хора. Да отместиш границите на времето е трудно, но още по-трудно е да дочакаш останалите да те настигнат, да осъзнаят и да се възползват от новите граници.

Относно здравната политика бих искал да подчертая следното: На мен ми звучи странно акцентът в здравнополитическите платформи да се поставя върху пациента. Всички твърдят – в центъра на нашето внимание е пациента. Това говори за елементарно неразбиране на акцентите и приоритетите на модерната здравна политика. Не може и през 21 век пациентът да продължа-

ва да е в центъра на нашето внимание, до колкото това е знак на равенство между системата на здравеопазване и болничната система на обслужване. Това нито е вярно, нито е правилно. В центъра на вниманието на съвременната здравна система е здравият човек, чрез разработване и широко внедряване на профилактични програми, програми по промоция на здравето. Здравеопазването всъщност означава система за управление на здравето, свързана с неговото опазване и поддържане, а не само и единствено лечение на болестта.

Според мен, най-добрата антикризисна програма за нашето здравеопазване, е **реформаторската програма**. Този, който предлага **реформа** в здравеопазването, предлага антикризисна програма. Всичко друго ще доведе до задълбочаване на кризата, която ще бъде платена на много по-висока цена от цялото общество.

Подчертавам: Антикризисна е реформаторската програма. Нашата здравна система се нуждае от:

1) **Демократизация** чрез демонополизация и децентрализация. При това **демонополизацията** е онова звено, което ще ни помогне да извлечем цялата верига от проблеми.

2) Рационализация на системата за финансиране и организация.

3) Реструктуриране на болничната мрежа.

4) Стандартизиране.

Всички тези процеси минават през промяна в здравноосигурителния модел, водеща до **пълна демонополизация** на НЗОК и преразпределение на финансовия ресурс между конкуриращи се структури.

Предимствата на този модел са следните:

1. Създаване и защита **правото на избор**.

2. Създаване **реална конкуренция**, при която качеството на услугите и достъпа се подобряват, а цените остават приемливи.

3. Застрахователните компании се превръщат в **партньор** на държавата и допълнителен източник на финансиране на здравеопазването.

4. Разкриват се възможности от застрахователните компании за **допълнителни доходи на медицинското съсловие** (лекари, медицински сестри, акушерки) чрез граждански договори, втори трудов договор и др. п. Това ще мотивира медицинското съсловие да остане и да търси кариерно развитие в България.

5. Разкриват се възможности за ефективно **публично-частно партньорство** чрез реструктуриране на здравната мрежа (болници, ДКЦ, медицински центрове).

6. Отговорността за българското здравеопазване се преразпределя между партньорите.

Бих искал да поставя проблема за наличието на несигурна законодателна среда. Отговор чака въпросът какво е налагало през годините честата и частична промяна на основните закони в здравеопазването? И как са се отразявали тези промени върху ефективността на здравеопазването практика?

Например:

• **Законът за здравното осигуряване**, приет през 1998 г., претърпява 80 изменения и допълнения.

• **Законът за лечебните заведения**, приет през 1999 г., претърпява 36 изменения и допълнения.

• **Законът за здравето**, приет през 2004 г., претърпява 30 изменения и допълнения.

Не е направен анализ дали е внедрена промяната така, както е планирана и какви са реалните ефекти от реформите. През годините на организационна и управленска промяна в здравеопазването се представят непрекъснато все нови разработени стратегии и планове за действие, в същото време ситуационния анализ при всяка стратегия показва по-лоши данни за основните измерители на здравния статус на населението. Данните показват, че здравния статус прогресивно се влошава, докато достъпът на гражданите до здравно обслужване намалява и кризата на медицинските професионалисти се засилва.

Нашата здравна политика би следвало:

1) Да е основана на доказателства, следователно на **експертност**.

2) Да е обърната към партньорството.

3) Да е дългосрочна.

4) Да е с ясно определени приоритети.

Затова е необходимо: първо да се обърнем към **асоциативното и интегрално мислене** и второ – към експертността. Алтернативното мислене е развитие чрез зачеркване, **асоциативното мислене** е развитие чрез добавяне.

Смятам, че основна цел в по-нататъшното укрепване на Европейския съюз е развитието на здравеопазването да вдъхнови **цялата политика и дейностите на Европейския съюз**.

В последните 20 години знанието се превърна в най-ценния актив – със собствени правила за съществуване и управление. Знанието е най-ликвидния актив, който може за секунди да бъде преместен и установен навсякъде по света при почти нулеви разходи – задържа се само там, където има гарантирана **пазарна среда** и възможност за **свободна конкуренция**.

В новата география на мисленето, създадена от железницата, човечеството преодолява и овладява разстоянието. В мисловната география на електронната търговия разстоянието е елиминирано. Има само една икономика и само един пазар.

Новият измерител на просперитета е **икономика на знанието**.

Трябва да възприемем езика на глобалната икономика и да построим развитието си спрямо най-новите световни предизвикателства – изграждане на общество и стопанство, способни **да произвеждат**, защитават, споделят и **продават знание** на международните пазари. Необходимо ни е обучение по предприемачество днес, за да има истинска предприемаческа класа утре.

Какво е ФОЗ: идеен продукт, но и средище за производство на идеи. Той е еманация на една идея, но и нейната институционализация. Като генератор на идеи, ФОЗ е пряко заинтересуван от материализацията им. Ето защо е необходимо да е в близки релации с политиката (партии, организации, институции) и бизнеса (частни структури, предприемачи, мениджъри). Затова трябва да има дългосрочна изпреварваща визия и внимателно селектирани съюзници.

Тук е мястото да отбележа, че дори най-оригиналната и смела идея е нищо, без изкуството да бъде реализирана. В това отношение нищо не може да замени упоритостта. Упоритостта и решителността са всесилни. Зад всеки продукт или услуга, както и зад всеки бизнес трябва да има един борец, който силно да вярва в стойността и качеството на онова, което предлага.

Завършвайки този раздел искам да напомня и да Ви върна към мисълта на великия Рудолф Вирхов: **„Медицината е социална наука, а политиката не е друго освен медицина от висок ранг.“**

За начало на първата парична революция служи появата на **металните монети**, чиято непосредствена последица е появата на свободни пазари. Втората парична революция води началото си от банките в Италия, послужили като първообраз на възникването на националните банкови системи и появата на книжните пари. Именно **създаването на банките и книжните пари** разрушава феодализма и променя основата му от наследствена организация към парични отношения, като премества центъра на икономическата мощ от притежанието на земи към притежанието на акции, облигации и корпорации. През 21-ви век, светът навлиза в третата фаза на историята на парите – ерата на **електронните пари и виртуалната икономика**. Появата на електронните пари ще доведе до обществени промени, поне толкова всеобхватни и фундаментални, колкото породените от предните две парични революции. Новите пари ще предизвикат радикални промени в политическите системи, в организацията на търговските предприятия, в класовата структура на обществото. Виртуалните пари ще създадат своя собствена цивилизация, която с пълна убеденост може да наречем планетарна. Нейна основа ще е планетарния разум доколкото парите, подобно на числата и законите, са категория на мисленето. Парите се превръщат не само във фокус на модерната световна култура, но и поемат ролята на фокус в организацията на смисъла на живота. Виртуалните пари ще отстранят религиите и политическите партии. Религиите ще бъдат заменени с обучение по етика, а политическите партии с конкуренция между експертни обществено-икономически проекти, където ще се следва логиката на разума, а не логиката на емоцията. За първи път в човешката история отделната личност ще носи отговорност за човечеството като цяло и човечеството като цяло ще носи отговорност за отделната личност.

Ако си мечтател, ако си милионер, трябва да гониш невъзможното. Малцина са онези, които са забогатели лесно. Бизнесът не се прави с удари, а с почтеност. Колкото повече и по-зрели стават парите, толкова по-мъдри и по-морални са те. Затова в началото ще се учите да печелите много и да харчите малко, а по-късно да печелите малко и да харчите много. В своята битност парите дават свобода и власт на оня, който ги притежава, но в същото време те се самоорганизируют в парични потоци, които вече извън волята на човека, управляват света.

Ако се стремите към величие, първият урок, който трябва да научите е да сте самотен. Пътуването към върха е да напуснеш всички. Привързаността е великият създател на илюзии.

Убеден съм, че бъдещите лидери на ФОЗ няма да се примиряват с посредствеността, но най-важният урок, който трябва да научат е: да схващат главното и да правят баланс на интереси. Правенето на баланс на интереси в епохата на Homo Ethicus е другото име на справедливостта. Всъщност това е справедливост. Ние сме тук, за да вървим по пътя на духовното развитие. Целта на духовното развитие е постигане пълнота на разбирането, от което произтича душевна хармо-

ния и добронамереност, но и овладяване кодът на съвършенството, наречен свобода. Прагматикът, вървящ по пътя на духовното развитие, стремейки се към душевна хармония и добронамереност, познаващ кодът на съвършенството, е Homo Ethicus. Но свободата е немислима без познанието.

И тук ще се опитам да отговоря на един въпрос на проф. Веселин Борисов: Как може да станем безсмъртни? Като споделяме знанията си. Споделяйте знанията си, за да постигнете безсмъртие, за да се разтворите в безкрайността на духа.

Учейки, ние се учим, но ние не просто научаваме повече, ние се превръщаме в нещо повече.

Позволете ми да завърша със следното:

Ние, лидерите на ФОЗ, екипът на ФОЗ, ФОЗ като цяло, не се нуждаем от подражание, защото ние самите сме модел на подражание, защото ние сме отговорът, а не въпросът.

А сега се обръщам към вашето чувство за хумор! Когато мисля за демонополизацията и здравната реформа се сецам за следната мъдрост:

„Когато забележиш, че яздиш умрял кон, слез от него“.

Но псевдоекспертите ни представят следните стратегии:

... снабдяваме се с по-як камшик!!!

... сменяме ездача !!!

... казваме, че винаги сме яздили този кон!!!

... създаваме работна група, за да анализира коня!!!

... посещаваме други места, за да видим как яздат там умрели коне!!!

... повишаваме стандартите за качество за яздене на умрели коне!!!

... създаваме, Task-Force, за да съживи коня!!!

... плащаме на хора от чужбина, които уж можели да яздат умрели коне!!!

... включваме обучителен модул, за да се научим да яздим по-добре!!!

... правим сравнение между различни умрели коне!!!

... променяме критериите, които определят кога един кон е умрял!!!

... впрягаме много умрели коне заедно, за да станем по-бързи!!!

... обясняваме: Никой кон не може да е толкова умрял, че да не може повече да го яздим!!!

... правим проучване, за да видим има ли по-добри и по-евтини умрели коне!!!

... обясняваме, че нашият кон е по-добре, по-бързо и по-евтино умрял, отколкото други коне!!!

... създаваме група по качеството, за да се намери приложение на умрелите коне!!!

... откриваме независимо разходно перо за умрели коне!!!

... увеличаваме сферата на отговорност на умрелия кон!!!

... развиваме мотивационни програми за умрели коне!!!

... реструктурираме, за да може една друга област да получи умрелия кон!!!

ДИСКУСИЯ С ПОЗДРАВЛЕНИЯ

Уважаеми Г-н Ректор,

Уважаеми гости, ръководители на университетски болници, факултети, представители на съсловие от страната,

Днешната кръгла маса на 18.03.2014 г., посветена на 40-годишната преподавателска дейност на нашия Декан – Проф. Д-р Цекомир Воденичаров, ДМН свързва идеите за създаване на Факултета по Обществено Здраве преди близо двайсет години с единството между медицинската професия и здравното благополучие на обществото.

В ръцете си държа три от дванадесетте книги на Проф. Воденичаров, в които като червена нишка през годините минават идеите му, на които остава верен – значението, ролята, мястото за възможностите на медика в опазване, укрепване и възстановяване на общественото здраве и същевременно променяйки методите и средствата, информирано реформира и насочва със знания и опит студентите, сътрудниците на Факултета, многобройните дипломанти по общественото здраве и здравен мениджмънт към постигане на справедливо, достойно и достъпно здравно обслужване.

В книгата си „Професия – лекар“, преди 30 години Проф. Воденичаров ясно очертава ролята на социалната медицина, нарастваща „неимоверно много“ при социалната детерминираност на

медицинското познание и я превръща в „своеобразна, миросгледно-идеологическа детерминираност на човешкото здраве“.

Още тогава в тази книгата, на базата на първата негова дисертационна разработка, преподавайки на тогавашните студенти, проф. Воденичаров подчертава, че социалната медицина е призвана да се превърне в обща теория на медицината поради фундаментални предпоставки като: използване на остатъчната трудоспособност на инвалидите и временно нетрудоспособните, обект на трудовата хигиена, ергономията и профпатологията като убедено насочва цялостното обхващане на тези важни за работната сила проблеми в обект на социално-медицинско изследване.

В книгата, избирайки като мото на всяка важна част известни мисли на бележити личности намира естественото място на сентенцията на Балзак „Аз ще си остана скромен доктор по социална медицина“. Това истинско попадение в творчеството на големия писател-енциклопедист, гъвкавата интегрална мисъл на Проф. Воденичаров още в тази монография прераства и в предположението за мястото на здравното ведомство с изключително медицинския характер към социално – здравно ведомство, с по – широки дейности, свързани със социалното здраве. С това искам да подчертая и още един аспект от философското разсъждение на Проф. Воденичаров, че редица гранични дисциплини като промишлена медицина, ергономия, социална медицина възникват при такива теоретични пресечни точки, които предпоставят интегралния характер и взаимната връзка между медицината и социологията.

Като минаваме през годините в творчеството на Професора, 10 години по-късно през 1999 излиза книгата „Доброволното здравно осигуряване – стратегия на избора“, в съавторство с доайена на стратегическия здравен мениджмънт – Проф. Веселин Борисов, ДМН. С дълбока благодарност и гордост отбелязвам искрените и лични пожелания и в двете книги на Професора към мен. Тази монография ни служи в преподаването в няколко посоки, някои от тях са свързани с кратка терминологична справка – какъв смисъл влагаме в някои често употребявани ключови съждения като: „рискови групи“, „ефективност на здравното осигуряване“, определено от авторите като „съотношението между вложените материални средства и здравните резултати, измерени с медико-статистически показатели (заболеваемост с временна нетрудоспособност, инвалидност, средна продължителност на живота)».

Още тогава в тази и други книги на Професора, прави впечатление девиза на създадения здравно-осигурителен фонд „Здраве“ АД – „Здравето на хората е висш закон в цивилизованото общество“. В преподаването във Факултета по Обществено Здраве при всички учебни специалности студентите се въвеждат със знания, посветени на общественото здраве, здравната политика, здравния мениджмънт, здравната сигурност и възможностите за повишаване показателите за здравето на нацията. Водещ лектор е и Проф. Воденичаров. Например в анализа и оценката на общественото здраве в България, в посочената монография авторите подчертават, че то – общественото здраве е «сложна система от социално-здравни явления, като за тяхното пълно разкриване са необходими редица индикатори и здравни показатели», с което монографията заема изпреварваща позиция спрямо програмата по общественото здраве на Европейския Съюз от неговия трети етап след 2002 г.

След още 10 –на години по-късно, през 2010 г. и 15 години от съзидателната идея за основаването на Факултета по общественото здраве Професор Воденичаров ни предоставя монографията „10-те принципа на медика и мениджъра“.

Вие сте Човек в нашите сърца, на работещите и студентите от **ФАКУЛТЕТА ПО ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ!**

18 март, 2014 г.
София, Бояна

Проф. Невена Цачева

Уважаеми Колеги,

Скъпи проф. Воденичаров,

Висока чест за мен е да изразя моята по-различна гледна точка към настоящата тема на кръглата маса „**Обществено здраве, финансови ресурси в здравеопазването и здравната политика**“ – а именно - позицията ми на един Състудент, Колега и Приятел на основоположника на Модерното обществено здраве у нас – проф. Цецкомир Воденичаров. Ако ми позволите, ще се опитам само да маркирам някои щрихи от идейното развитие на това ново направление на медицинската наука и практика и по-специално - професионално-творческото израстване на неговия създател – Цецкомир Воденичаров.

Навярно много от тук присъстващите Колеги, както и аз считаме себе си за близки съподвижници в професионалния път на проф. Воденичаров. А моите лични основания да се чувствам негов Приятел и Колега са спомените от студентските ни години, от първите ни стъпки в тогавашното

движение „Техническо и научно творчество на младежта“ – т.нар. ТНТМ – превърнало се в трибуна на първи вълнения от представени собствени научни идеи, резултати от проучвания, издигнати хипотези, разгорещени дискусии, задавани въпроси, търсене на отговори... Тогава и много дълго след това, наш **Гид** в професионалното и академичното ни развитие в областта на Общественото здраве беше и остана – Приятелят и Колегата ни Цекомир Воденичаров.

Широката му усмивка и открит характер, гъвкавият му ум и асоциативно мислене вдъхваха и вдъхват доверие и респект сред всички нас. Единодушно го избирахме да ръководи, както младежките ни инициативи и научни форуми преди години, така и професионалните ни и творчески търсения - понастоящем.

За радост на всички нас, които го познаваме отдавна, проф. Воденичаров превърна мечтите си в реалност и реализира своите **10 принципа на медик и мениджър**. Любим мой е **V-ти принцип: „Бъди полезен!“** Убедено считам, че самият проф. Воденичаров е полезен на обществото ни с това, че подчини знанията и уменията си в полза на професионалното развитие на своите студенти, специализанти и колеги, на здравето на българската нация, на проблемите в здравеопазването и на здравната политика. Имах изключителния шанс да наблюдавам, как проф. Воденичаров изгражда мостове между Социалната медицина и близките до нея други клонове на науката.

Лично аз не познавам учен и преподавател у нас с по-голям брой научни ръководства от проф. Воденичаров, а именно - над **десетки успешно защитени дисертационни труда, още повече дипломни разработки, стотици специализанти, школа от десетки доценти и професори**.

Нямам в представите си също така друг Приятел и Колега, който за изключителни заслуги в развитието на българската Медицинска наука, практика и образование да е отличаван толкова много пъти с възможно най-високите отличия...

Нещо повече, проф. Воденичаров е **основоположникът** на модерното Обществено здраве у нас и на Факултета по обществено здраве, София.

Години наред проф. Воденичаров **ръководи ФОЗ, МУ, София и работи за него с размах. Извисява авторитета** му в научната медицинска общественост **не само в пределите на държавата ни, но и в близки и далечни страни**. Член-кореспондент е на Европейската академия на науките и изкуствата.

А ние се гордеем с него и го подкрепяме безрезервно!

Дълбоко се прекланяме пред огромното му творчество!

Възхищаваме се от международната извисеност на колосалната му личност!

Днес, ние – членовете на колектива на ФОЗ изразяваме своята **най-дълбока благодарност и признателност** към проф. Воденичаров за всичко, което той години наред **прави за нашето научно и академично израстване**.

Желаем му да пребъде в годините напред – здрав и изпълнен с творчески ентузиазъм и открояваща се професионална извисеност!

А за да работи спокойно, в личен план – му пожелаем **Всички земни радости, топлина и материално благополучие...**

*проф. д-р Донка Байкова
(Състудент, Колега и Приятел)*

ИМПРЕСИЯ ЗА ЕДИН БИОГРАФИЧЕН ПОРТРЕТ

Трудно е да се даде словесен израз, за да може да се представят точно, ясно и прецизно разнообразните интереси и многостранната професионална дейност на проф. Цекомир Влайков Воденичаров позиционирани в пресечните полета на преподавателското майсторство, ораторското дарование и публицистичното творчество.

Ще се опитам да намеря подходящите думи, които най-точно да съответстват на неговите богат, теоретико-практически опит, знания, умения и които да послужат като послание за всеки, който навлиза в необятнотопространство на съвременното обществено здравеопазване.

Биографичният щрих на медика, философа и мениджъра Воденичаров характеризиращи неговата мащабна и широка култура, личностно излъчване, концептуални анализи и стратегическа насоченост са съчетани с конкретни предизвикателства фокусирани към нова по-реалистична здравна политика и мениджмънт.

Един от законите на Питър гласи: „Успехът не е спирка, до която стигаш и слизаш, а е начин на пътуване.“

Ако направим аналогия веднага се откроява интелигентното, успешно и ползотворно пътуване на проф. Воденичаров по пътя на професионалното съвършенство. Този панорамен житейски и професионален маршрут очертава най-малко три безкрайни хоризонти, три етапа, през които преминава преподавателската дейност и творчество на проф. Воденичаров.

Годината е 1974, а датата 18 март, доктор Воденичаров започва своята активна педагогическа и научно-изследователска дейност, която се характеризира с изучаване мотивацията за избор на лекарската професия.

През 1980 година успешно защитава докторска дисертация, а 6 години по-късно през 1986 г. излиза неговата монография свързана с дисертационния труд и озаглавена „Професия – лекар“. На 40-та страница може да се прочете (цитирам): „На въпроса, какво ще кандидатства отличникът от гимназията, Цекомир отговоря „Медицина.“ „Това предизвиква разочарования особено на заобиколните го чаровни момичета, които считаха, че той трябва да стане артист, писател или философ. Тогава Цекомир отговаря: „по-добре отличен лекар, отколкото слаб артист“ и продължава да уточнява „Медицината не е нито занаят, нито само наука, нито само изкуство, а сложно съчетание от тези три дейности“. Медицинското творчество застъпва в еднаква степен и двата механизма за претворяване на света – рационално-логичен и нравствено-емоционален (край на цитата).

И от този ден до днес проф. Воденичаров посвещава своите професионална компетентност, творческа енергия, неизчерпаема човешка доброта, като осъзната необходимост и омайваща интелигентност за развитието и творческото преуспяване на създадената и ръководена от него академична институция, с акцент върху нейната авангардна роля с ключови идеи за модерна организация, ефективен мениджмънт при ясни приоритети и нов управленски стил на мислене.

Това е неоспорим аргумент в полза на прицелния ъгъл на предприемчивия мечтател, чиято движеща сила се е ориентирала към втория етап от творческото му пътуване. То се концентрира в търсене на 7-те разлики между медика и мениджъра. Замисълът на книгата е оригинален, а самото провокиращо заглавие е авторска позиция за реалистично представяне на интегралното понятие хомоетикус и значението на ключовата дума „между“.

Тези логични разсъждения водят в посоката, че няма незаменими хора, има само неповторими. Този афоризъм с пълно основание може да бъде използван за емблематичната фигура на проф. Воденичаров.

Защо това е така? Веднага може да се отговори: Защото, проф. Воденичаров е осмислил интелектуалните усилия на Хегел, формирал е политика на приоритети, изучил е пазара на здравни потребности и е осъзнал психиката на победителя.

Това се допълва от формулирането на нова научна философия, което несъмнено проектира по-мощна мисия и по-перспективна визия в съвременната наука за общественото здраве.

Философският смисъл на всичко това, според проф. Воденичаров, е в интегративния подход на типа организация, за което са необходими решаването на: въпросите за съюзника, екипа, стратегията, лидера и никога да не вървиш след събитията, а да ги предвиждаш.

Като мото на третия етап от това пътуване би могло да бъде неповторимия стих на поета на Владимир Башев (цит.) „Трудно е да започнеш, трудно е да завършиш, но най-трудното е да продължиш“ и така проф. Воденичаров продължава като се насочва към идеята за създаване на „10-те принципа на медика и мениджъра“. В тази впечатляваща книга с нестандартен и образен език ключовото понятие „между“ се заменя с „и“ и добър лекар и преуспяващ мениджър, като ни въвежда в света на асоциативното и интегрално мислене. Иска ми се особено силно да открия проникновени думи на проф. Воденичаров (цитирам): „Животът е един безкраен процес на себеоткриване“.

Като възторжен мечтател проф. Воденичаров създаде преподавателската и мотивационна основа, фундамент за приемственост с привличането и подготовката на млади преподаватели и изследователи изграждащи теоретико-практическа школа които да синтезират и реализират мисията на новото обществено здравеопазване.

Ще спра до тук, защото е трудно да се опише, в цялата дълбочина, преподавателската и публицитичната дейност на проф. Воденичаров.

Уважаеми проф. Воденичаров, честит професионален юбилей, с ръка на сърцето, с признателност и благодарност Ви желаем много здраве, семейна хармония, дълголетие и богат и пълноценен творчески живот!

18.03.2014 г.
София

g-р Васил Писев